سرمقاله

معادله بقا در عصر تهدید تمدنی

ادامه از صفحه ۱

... دیگر نمی‌توان مسئله امنیت ملی را صرفاً با محاسبات متعارف نظامی و ملاحظات دیپلماتیک گذشته ارزیابی کرد.

هنگامی که طرف مقابل، با برخورداری از زرادخانه عظیم تسلیحات هسته‌ای، نه‌تنها از گزینه نظامی سخن می‌گوید، بلکه موجودیت سرزمینی، تمدنی و استقلال راهبردی یک ملت را هدف تهدید قرار می‌دهد، ضرورت بازنگری در دکترین بازدارندگی کشور به یک مسئله بنیادین و اجتناب‌ناپذیر تبدیل می‌شود.

واقعیت راهبردی این است که ایالات متحده، به‌عنوان تنها کشوری که تاکنون از سلاح هسته‌ای استفاده کرده، دارای هزاران کلاهک هسته‌ای است و همزمان سیاست تهدید نظامی علیه کشورهای مستقل بلاخص کشورمان را دنبال می‌کند. در چنین شرایطی، این پرسش اساسی مطرح است که آیا تداوم اتکا به سازوکارهای بازدارندگی متعارف، در برابر دشمنی که از برتری هسته‌ای خود به‌عنوان ابزار فشار و تهدید استفاده می‌کند، برای تضمین امنیت بلندمدت ایران کفایت خواهد کرد؟

عبور دشمن از خطوط قرمز امنیتی ایران، حملات به کشور، شهادت رهبر انقلاب، فرماندهان نظامی، شهروندان و کودکان میناب و تهدیدهای مکرر علیه زیرساخت‌های حیاتی و موجودیت ملی، تهدید حمله اتمی به کوه کلنگ، نشان‌دهنده تغییر ماهیت تقابل است. مسئله دیگر صرفاً اختلاف سیاسی، فشار اقتصادی یا منازعه منطقه‌ای نیست؛ بلکه با تهدیدی تمدنی و راهبردی مواجه هستیم که مستقیماً امنیت نسل‌های آینده ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

از این منظر، زمان آن فرا رسیده است که موضوع بازنگری در دکترین هسته‌ای کشور، از سطح مباحث محدود کارشناسی فراتر رفته و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین موضوعات امنیت ملی مورد بررسی قرار گیرد.

جمهوری اسلامی ایران باید درباره ضرورت دستیابی به بازدارندگی هسته‌ای مستقل، حتی در صورت مخالفت قدرت‌های جهانی و بدون اتکا به حمایت چین و روسیه، تصمیمی راهبردی اتخاذ کند.

برخورداری از ظرفیت بازدارندگی متناسب با سطح تهدید، نه یک امتیاز سیاسی، بلکه مسئله‌ای مرتبط با تضمین بقای ملی تلقی می‌شود.

یکی از استدلال‌های اصلی در این زمینه، تغییر محاسبات هزینه و فایده تحریم‌هاست. اگر در گذشته نگرانی از شکل‌گیری اجماع بین‌المللی، تشدید تحریم‌ها و فشار اقتصادی، یکی از موانع اصلی ساخت سلاح هسته‌ای محسوب می‌شد، اکنون باید پرسید که آیا پس از سال‌ها تحریم گسترده و اعمال شدیدترین فشارهای اقتصادی، همچنان می‌توان امنیت راهبردی کشور را صرفاً به ملاحظات اقتصادی و واکنش احتمالی قدرت‌های خارجی گره زد؟

تجربه تاریخی کشورها نیز نشان می‌دهد که تضمین امنیت ملی صرفاً از مسیر اعتماد به تعهدات قدرت‌های بزرگ حاصل نمی‌شود. تجربه سرنوشت لیبی پس از کنار گذاشتن برنامه تسلیحاتی و هسته‌ای خود هزینه کنار گذاشتن آن، همواره در مباحث مربوط به امنیت و اعتماد راهبردی مورد استناد قرار گرفته است. در مقابل، تجربه کره شمالی نشان می‌دهد که برخورداری از توان هسته‌ای چگونه می‌تواند محاسبات امنیتی قدرت‌های مقابل را تغییر دهد.

مسئله اصلی پیش روی جمهوری اسلامی ایران، انتخاب میان دو رویکرد راهبردی متفاوت است: نخست، تداوم الگوی فعلی بازدارندگی و اتکا به ظرفیت‌های نظامی، دیپلماتیک، دوم بازنگری بنیادین در دکترین هسته‌ای و بررسی گزینه‌های جدید برای ایجاد بازدارندگی در برابر تهدیدهای وجودی.

از منظر امنیت ملی، نمی‌توان نسبت به این واقعیت بی‌تفاوت بود که تصمیم‌های امروز، صرفاً آینده سیاسی یک دولت یا یک دوره تاریخی را تعیین نمی‌کنند؛ بلکه بر امنیت، استقلال، تمامیت ارضی و سرنوشت چند قرن آینده ایران و فرزندان این سرزمین اثر خواهند گذاشت. بنابراین، ضروری است این موضوع با نگاهی واقع‌گرایانه، مبتنی بر محاسبات قدرت، تجربه تاریخی و الزامات بقای ملی در عالی‌ترین سطوح تصمیم‌گیری کشور مورد بررسی قرار گیرد.

امنیت یک ملت را نمی‌توان بر پایه حسن‌نیت دشمنانش بنا کرد؛ آینده ایران نیازمند دکترین بازدارندگی متناسب با واقعیت تهدیدهای قرن حاضر است.

مرتضی امیری
alborz.payam@gmail.com

البرز میزبان افتتاح سی‌وچهارمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران شد

روستای فرخ‌آباد؛ نقطه آغاز گفت‌وگوی ملی با کتاب

اختصاصی پیام آشنا-انتخاب روستای فرخ‌آباد در البرز برای میزبانی آیین افتتاح سی‌وچهارمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران، این رویداد فرهنگی را از مسیر معمول برگزاری مراسم در مراکز استان‌ها خارج کرد و توجه‌ها را به سهم مناطق روستایی در گسترش فرهنگ مطالعه معطوف ساخت. افتتاحیه این دوره روز شنبه، بیست‌وسوم آبان‌ماه، در فرخ‌آباد برگزار شد؛ روستایی که در شمار روستاهای برگزیده جشنواره روستاها و عشایر دوستدار کتاب قرار دارد. هفته کتاب امسال از بیست‌وسوم تا سی‌ام آبان‌ماه با شعار «با کتاب گفت‌وگو کنیم» در سراسر کشور جریان دارد و می‌کوشد کتاب را نه فقط به‌عنوان ابزار آموزش، بلکه به‌مثابه زمینه‌ای برای گفت‌وگو، اندیشه‌ورزی و ارتباط اجتماعی در کانون توجه قرار دهد.

فرانر از یک افتتاحیه؛ توجه به ظرفیت فرهنگی روستاها

میزبانی فرخ‌آباد از افتتاحیه، از نظر فرهنگی حامل پیامی فراتر از انتخاب یک مکان برای آغاز برنامه‌هاست. این تصمیم بر ظرفیت روستاها و اجتماعات محلی در شکل‌دهی به جریان‌های فرهنگی تأکید می‌کند؛ ظرفیتی که گاه در سایه تمرکز امکانات و رویدادها در شهرهای بزرگ کمتر دیده می‌شود. روستاهای دوستدار کتاب می‌توانند با ایجاد پیوند میان کتابخانه، مدرسه، خانواده، تشکل‌های مردمی و فعالان فرهنگی، مطالعه را از فعالیتی فردی به بخشی از زندگی جمعی تبدیل کنند. چنین رویکردی زمانی اثرگذار خواهد بود که عنوان و نشان «روستای دوستدار کتاب» به برنامه‌ای مستمر برای دسترسی آسان‌تر به کتاب، تقویت کتابخانه‌ها، حمایت از کتاب‌خوان‌های محلی و مشارکت نسل جوان منجر شود.

کتاب؛ بستری برای گفت‌وگو و اندیشه‌ورزی

شعار امسال، «با کتاب گفت‌وگو کنیم»، بر نقش تعاملی مطالعه تأکید دارد. کتاب فرصتی فراهم می‌کند تا تجربه‌های نسل‌های مختلف به یکدیگر منتقل شود، دیدگاه‌های متفاوت در کنار هم قرار گیرد و مخاطب به جای پذیرش منفعلانه اطلاعات، درباره آنچه می‌خواند پرسش کند و به داوری برسد. در روزگاری که شبکه‌های اجتماعی و محتوای کوتاه بخش مهمی از دریافت روزانه اطلاعات را تشکیل می‌دهند، تقویت عادت مطالعه عمیق می‌تواند به افزایش تمرکز، قدرت تحلیل و تشخیص اطلاعات معتبر کمک کند. از این منظر، هفته کتاب زمانی ثمربخش خواهد بود که برنامه‌های آن به یک مناسبت تقویمی محدود نماند و ارتباط مردم با کتاب در طول سال تداوم پیدا کند.

مشارکت تشکل‌ها؛ تغییر در شیوه اجرای برنامه‌ها

یکی از محورهای مهم این دوره، تغییر شیوه اجرا و واگذاری بخش عمده فعالیت‌ها به تشکل‌ها، انجمن‌ها، نهادهای صنفی و دستگاه‌های فرهنگی است. ابراهیم حیدری، مدیرعامل خانه کتاب و ادبیات ایران، در نشست خبری این دوره توضیح داده است که نقش این مجموعه بیشتر بر تسهیل‌گری، هماهنگی و حمایت متمرکز خواهد بود و حدود ۹۵ درصد برنامه‌ها از سوی تشکل‌ها و مجموعه‌های مرتبط اجرا می‌شود. این شیوه، در صورت برخورداری از پشتیبانی و تقسیم کار روشن، می‌تواند زمینه حضور فعال‌تر انجمن‌های ادبی، کتابخانه‌ها، کتابفروشان، ناشران و گروه‌های مردمی را فراهم کند و برنامه‌ها را با نیازهای فرهنگی هر منطقه پیوند دهد.

از پویش‌های کتاب‌خوانی تا حمایت از صنعت نشر

برنامه‌های جانبی این دوره نیز طیفی از فعالیت‌های ترویجی، حمایتی و منابستی را دربرمی‌گیرد. پویش‌های کتاب‌خوانی، نمایشگاه‌های استانی کتاب، اجرای طرح فصلی فروش کتاب و اختصاص یارانه ۲۰ درصدی خرید کتاب از جمله برنامه‌هایی است که برای افزایش دسترسی و تشویق مخاطبان به خرید و مطالعه در نظر گرفته شده است. در کنار این موارد، اختتامیه جشنواره داستان شش‌کلمه‌ای «فرشته‌های میناب» و برنامه‌های مرتبط با یادبود شهدای دانش‌آموز میناب و لامرد، بُعدی از فعالیت‌های هفته را به ادبیات، حافظه جمعی و روایت رویدادهای اجتماعی اختصاص می‌دهد. همایش «امین زبان فارسی» نیز برای روز دوشنبه بیست‌وپنجم آبان‌ماه، با هدف بزرگداشت رهبر شهید انقلاب اسلامی، در تقویم برنامه‌ها قرار گرفته است.

البرز؛ از رونمایی تازه‌های نشر تا رویدادهای ادبی

در استان البرز نیز برنامه‌های استانی هفته کتاب تنها به میزبانی افتتاحیه محدود نمی‌شود. بر اساس برنامه‌های اعلام‌شده از سوی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، رونمایی از ۱۰۰ عنوان تازه نشر در نمایشگاه «صد پنجره دانایی»، تجلیل از انجمن‌های ادبی فعال و اجرای نمایش‌های کتاب‌محور برای کودکان و نوجوانان در دستور کار قرار گرفته است. آغاز نشست‌های ادبی «هفت‌خوان دانایی»، کارگاه‌های نقد کتاب، نشست‌های نقد و بررسی آثار، نمایشنامه‌خوانی و رویداد سه‌دقیقه‌ای خوانش کتاب نیز از دیگر برنامه‌های پیش‌بینی‌شده در استان است.

در شهرستان‌های البرز نیز برنامه‌هایی با محوریت ادبیات و معرفی آثار نویسندگان دنبال می‌شود. رویداد شعری «فردیس در روشنای واژه‌ها» و اختتامیه رویداد «چکیده خرد» با محور خوانش سه‌دقیقه‌ای کتاب، بخشی از فعالیت‌های اعلام‌شده در فردیس و ساوجبلاغ است. در چهارباغ، رونمایی از سه عنوان کتاب در حوزه ایثار و شهادت پیش‌بینی شده و با همکاری نهاد کتابخانه‌های عمومی استان نیز سه عنوان کتابی که به تقریظ مقام معظم رهبری رسیده‌اند، معرفی خواهند شد. آیین کتاب‌گردی در کتاب‌فروشی‌های سطح شهر و دیدار با دو نویسنده پیشکسوت بومی نیز در فهرست برنامه‌های استانی قرار دارد.

تداوم برنامه‌ها؛ معیار اصلی موفقیت هفته کتاب

تنوع این برنامه‌ها می‌تواند هفته کتاب را به فرصتی برای دیده‌شدن نویسندگان بومی، معرفی تازه‌های نشر و تقویت ارتباط میان کتاب‌فروشان و مخاطبان تبدیل کند. با این حال، اهمیت اصلی چنین رویدادی در تعداد مراسم و نشست‌ها خلاصه نمی‌شود؛ معیار نهایی، میزان تغییری است که در دسترسی مردم به کتاب و عادت مطالعه ایجاد می‌کند. برگزاری نمایشگاه و رونمایی، زمانی اثر ماندگار خواهد داشت که پس از پایان هفته نیز امکان تهیه کتاب، فعالیت انجمن‌های ادبی، برنامه‌های کتابخانه‌ای و ارتباط مدارس با نویسندگان ادامه یابد.

واکنش سخنگوی دیوان محاسبات به حذف کارت سوخت جایگاه‌ها

سخنگوی دیوان محاسبات کشور در واکنش به موضع گیری ها درباره حذف کارت سوخت جایگاه‌ها گفت: حدود ۹۰ درصد قاچاق روزانه سوخت در کشور مربوط به گازوئیل و کمتر از ۵ درصد آن مربوط به بنزین است.

به گزارش پیام آشنا، سید نظام‌الدین موسوی، سخنگوی دیوان محاسبات کشور، در واکنش به اظهارنظرها و مطالب منتشرشده درباره حذف کارت سوخت بنزین جایگاه‌ها در برخی استان‌ها بیان کرد: بر اساس آمارهای اعلام‌شده از سوی مقامات و دستگاه‌های مسئول، روزانه بین ۲۵ تا ۳۰ میلیون لیتر سوخت در کشور قاچاق می‌شود که حدود ۹۰ درصد آن مربوط به گازوئیل، بخشی مربوط به فرآورده‌هایی نظیر نفت سفید و نفت کوره و کمتر از ۵ درصد مربوط به بنزین است.

وی با بیان اینکه در شرایط فعلی، مقابله با قاچاق گازوئیل باید اولویت اصلی دولت و دستگاه‌های مسئول باشد اظهار کرد: اگرچه کنترل مصرف بنزین نیز ضروری است، اما با توجه به سهم اندک مصرف این فرآورده، تمرکز اصلی باید بر مهار قاچاق گازوئیل باشد.

سخنگوی دیوان محاسبات کشور تصریح کرد: بر همین اساس، دولت باید با اجرای دستورالعمل ۲۴ ماده‌ای، اقدامات لازم را برای مقابله با این پدیده در دستور کار قرار دهد و در عین حال، از اظهارنظرهایی که موجب نگرانی مردم و برهم خوردن آرامش روانی جامعه می‌شود پرهیز کند.

موسوی در ادامه با استناد به بررسی های دیوان محاسبات تصریح کرد: میانگین تولید روزانه بنزین در ماه گذشته حدود ۱۳۱ میلیون و ۵۰۰ هزار لیتر و میزان مصرف روزانه در همین مدت حدود ۱۲۸ میلیون و ۵۰۰ هزار لیتر بوده است که نشان‌دهنده مازاد تولید روزانه حدود سه میلیون لیتر بنزین است.

اعتراضات جدید در فرانسه علیه گرانی و در مخالفت با لایحه پلیس

فرانسه روز شنبه شاهد دور تازه‌ای از اعتراضات علیه گرانی، نابرابری و لایحه جدید حمایت از نیروهای پلیس خواهد بود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از خبرگزاری فرانسه، فرانسه روز شنبه برای پنجمین هفته متوالی شاهد تظاهرات و تجمع‌های اعتراضی خواهد بود؛ اعتراضاتی که طیف گسترده‌ای از مسائل از افزایش هزینه‌های زندگی تا مخالفت با لایحه جدید مربوط به اختیارات پلیس را در بر می‌گیرد. این اعتراضات در پاریس و ده‌ها شهر دیگر برگزار می‌شود و جنبش جلیقه‌زردها، دانش‌آموزان، اتحادیه‌های کارگری و فعالان حقوق کودکان در آن مشارکت دارند.

مخالفت با لایحه پلیس

یکی از محورهای اصلی اعتراضات، لایحه‌ای است که به نیروهای پلیس در صورت استفاده از سلاح، فرض برخورداری از حق دفاع مشروع می‌دهد. حامیان این طرح از جمله حزب راست افراطی اجتماع ملی به رهبری مارین لوپن معتقدند این قانون مانع متهم‌شدن خودکار مأموران به استفاده از زور نامتناسب می‌شود.

در مقابل، مخالفان می‌گویند این لایحه عملاً به پلیس «مجوز کشتن» می‌دهد و پاسخگو کردن نیروهای امنیتی در پرونده‌های خشونت پلیسی را دشوارتر می‌کند.

حقوق کودکان و ادامه اعتراضات

فعالان حقوق کودکان نیز خواستار حمایت بیشتر از کودکان و نوجوانان در برابر خشونت هستند. بر اساس آمار مقام‌های فرانسوی، شنبه گذشته حدود ۱۴۶ هزار نفر در سراسر کشور تظاهرات کردند. با این حال، در اعتصاب سراسری پنجشنبه هفته گذشته بیش از ۵۰۰ هزار نفر به خیابان‌ها آمدند.

اتحادیه‌های کارگری نیز پس از رد افزایش ۶۰ درصدی حداقل دستمزد از سوی دولت، این پیشنهاد را ناکافی دانسته و برای سه‌شنبه آینده فراخوان اعتصاب جدید صادر کرده‌اند.